

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת קידושין

דפים ב - ח, פרשת ויקרא תשע"ז

דרך ישרה תמצית הדף

פרק קמ"א - האשה נקנית

דף ב'

*הקנינים באשה. *טעם הלשונות. *דרך. *דברים ודרכים. *סיכום כל הקנינים.

- א. דיני המשנה 1. אשה נקנית בכסף והיינו שוה פרוטה או דינר, שטר, וביאה. 2. קונה עצמה בגט ובמיתת הבעל. 3. יבמה נקנית בביאה. 4. קונה עצמה בחליצה ובמיתת היבם.
- ב. טעם הלשונות במשנה: 1. האשה מתקדשת, משום דקחה איקרי קנין. 2. פרק שני מתחיל האיש מקדש, דהתחיל בפ"ק בקנין שהוא לשון תורה והמשיך בקידושין דלשון חכמים. 3. האיש קונה, משום סיפא דקונה את עצמה, או דמשמע בע"כ. 4. האיש קונה ומקנה, דבמיתתו זוכה בעצמה משמיה.
- ג. הלשונות בדרך 1. קראי, הדרך ילכו בה, בתורה שהיא תמימה. 2. שבעה דרכים במלחמה, שאיש עושה. 3. מתני', אשה נקנית בשלש דרכים. 4. בשבעה דרכים בודקים זב, דרק איש נבדק.
- ד. נימא דברים ולא דרכים לגבי: 1. מתני' בשלשה דרכים, ביאה נקראת דרך, או דדרך איש לחזר על אבידתו. 2. שבעה דרכים בודקין זב, לומר שמגיעה הזיבה בדרכים אלו. 3. אתרוג שוה לאילן בג' דרכים, אגב סיפא דירק. 4. לירק בדרך אחד, דדרכו ליגדל על מים שאובין. 5. מקשינן מכוי שיש בו דרכים שוה לחיה ולבהמה. 6. דרכים ששוו גיטין לשחרור. ולמסקנא, בכולהו נאמר דרך כשיש חילוק בדרכיו ואינו שוה בכל.
- ה. כל הקנינים שבפרקין לסיכום: 1. איש קונה אשה (4) בכסף שטר ביאה, ולר"ה חופה. 2. אשה קונה עצמה בגט ומיתת הבעל. 3. יבם קונה יבמתו בביאה. 4. יבמה קונה עצמה בחליצה ובמיתת היבם. 5. אדון קונה עבד עברי בכסף ושטר. 6. עבד קונה עצמו (7) בשנים יובל גרעון כסף שטר שחרור מיתת האדון, והפקר לחד מ"ד. 7. אמה העבריה קונה עצמה בסימנין, ובמיתת אביה לחד מ"ד. 8. אדון קונה עבד כנעני (6) כסף שטר חזקה חליפין משיכה, ולר"ש הגבהה. 9. עבד כנעני קונה עצמו בכסף ושטר, ופליגי אי ע"י עצמו ואחרים. ובראשי איברים, ופליגי אי צריך שטר ג"כ. 10. קנין בהמה גסה, (6) במסירה וי"א משיכה הגבהה חליפין שוכר מקומה וכליו. 11. קנין בהמה דקה,

הגבהה משיכה וחליפין. 12. קנין קרקעות, כסף שטר של מכר או מתנה וחזקה. 13. קנין מטלטלין, במשיכה באגב קרקע וחליפין.

תוספות <דוגמא>

- א. האשה בהא הידיעה 1. האשה דאירי בקרא 2. היכא דמבורר. 3. לפי הלשון הרהוט לתנא.
- ב. מפרש איזה כסף, ואומר דהכא אף שוה כסף כסף.
- ג. ילפינן שוה כסף ככסף 1. בעבד עברי מקרא. 2. פדיון הבן מקרא. 3. הקדש מפרט וכלל ופרט. 4. קדושין יליף מע"ע. 5. ערכין מע"ע. 6. נזיקין מקרא, ואיצטריך.
- ד. ליכא מנינא 1. ביבמה דהוי אחד. 2. בעבדים אגב יבמה, או דא"צ למעט.
- ה. לשון נקנית 1. שייך אף בשטר וביאה. 2. כתיב בשטר ואקח.
- ו. איצטריך גז"ש דקוחה, דלא ידעינן דכסף דאשה איקרי קנין.
- ז. לא קאמר האשה ניקחת, דלא שייך למיתני ולוקחת את עצמה.
- ח. מקודשת "לי" 1. באשה, אסורה לעולם בשבילו. 2. בהקדש לא שייך לומר כן.
- ט. לשון בע"כ 1. האיש מקדש, אשמועינן הכא דלא. 2. יבם אף דקונה בע"כ, מ"מ נקט אגב רישא.
- י. הדרך לדבר 1. לשון זכר כמו בתורה. 2. דברים, אורחא דגמרא.
- יא. לשון זכר ונקבה 1. איכא שום דרשה. 2. רצה לתת הטעם והדקדוק.
- יב. למ"ד כרם רבעי 1. קאי על סתימת המשניות דמס' מע"ש. 2. מודה דבשאר נטע איכא מדרבנן.
- יג. בירק אזלינן 1. לרש"י רק בתר לקיטה. 2. לתוס' בתר רוב גידול.

סדרה ג'

*מנינא למיעוטי. *הלימודים ביצאה. *הכסף בנערה.

- א. מנינא למיעוטי 1. נקנית בשלשה, למעט חופה, ולר"ה לחליפין דשייכי בפחות משו"פ. 2. קונה בשתיים למעט חליצה, דרק ספר כורתה.
- ב. הלימודים מהפסוק 1. אין כסף, דיש כסף לאדון אחר, מכאן לקדושי כסף ושל האב. 2. אין כסף, שאמה יוצאה מהאדון בנערות. 3. ויצאה חנם שיוצאת בבגרות.
- ג. מנלן דכסף קידושי נערה לאביה, אימא לדידה וקרא אתי לקטנה דלאב. ומיתי דא"א למילף 1. בנעוריה בית אביה, דבהפרת נדרים כתיב וממונא מאיסורא לא ילפינן. 2. קנס דאונס ומפתה, ממונא מקנסא. 3. בושת ופגם שהם נזק, אביה שייך בהו דג"כ ניזק. 4. למסקנא מקרא דאין כסף דאמה, אבל ארוסה יוצאה ויש כסף לאב כשיוצאת מרשותו.

סדרה ד'

*אין כסף. *הצריכותא בנערה. *קרא לבגרות. *אשה נקנית. *נילף בגז"ש.

- א. הקושיות על אין כסף 1. איצטריך ליציאת נערות באמה, הכא מיתורא דיו"ד. 2. מנלן דדרשינן יו"ד, בן אין וזהו עיין עליה. 3. היכן מצינו בלי יו"ד, מאן יבמה ובלעם.
- ב. הצריכותא שהאב מקבל בנערה 1. מעשה ידיה אף שטרחה על זה. 2. קידושיה אף שבאו מעלמא.
- ג. קרא לבגרות 1. בא ללמד שתצא בנערות, ודחי הרי כבר יצאה. 2. לאילונית דיוצאת בבגרות דעשרים, ודחי פשיטא וכמו שיוצאת מרשות האב. 3. למסקנא לומר דשייך למכור אילונית, אף שודאי לא תביא סימנים.

ה. מנלן דהאשה נקנית: 1. בכסף, מתרי קראי. אין כסף דקידושיה לאביה, וכי יקח בגז"ש קיחה מעפרון, לומר שהאיש מקדש ולא להיפך. 2. ביאה, שנאמר ובעלה. 3. שטר, ויצאה והיתה דהוקש לגירושין.

ה. השאלות דנילף בגז"ש 1. כסף מאמה עבריה, ודחי להו"א מיבמה, ולמסקנא פריך דאמה אף יוצאה בכסף. 2. ביאה מיבמה, ודחי להו"א מאמה ולמסקנא משום דיבמה זקוקה. 3. שטר מכסף שלא מגרשים בו ומכניס, ודחי דבכסף פודין הקדש ומע"ש.

סדרה ה'

***גירושין בכסף. *תצא מתרתי. *חופה קונה. *הקושיות. *נתן הוא ואמרה היא. *הלשונות.**

א. מנין שלא מתגרשת בכסף 1. לאביי יאמרו קטיגור נעשה סניגור, משא"כ שטר דמוכיח מתוכו. 2. לרבא נאמר וכתב לה, למעט גירושין בכסף. 3. לריה"ג מספר כריתות, דאין דבר אחר כורתה. ב. נילף חדא מתרתי ולא יכתוב 1. שטר, אין הנאתו מרובה. 2. ביאה, אין קנינו מרובה. 3. כסף, אינו באישות בע"כ.

ג. חופה לר"ה קונה 1. להו"א ק"ו מכסף שקונה ואינו מאכיל בתרומה, ודחי דאף מאכיל. 2. כסף שאינו עושה נישואין עושה קידושין ק"ו לחופה שגומרת, ודחי מה לכסף שפודין הקדשות. 3. מכסף וביאה, ואף דקונה ביבמה כסף יוכיח, הצד השווה דקונין בעלמא וקונין באשה, ודחי שהנאתן מרובה. 4. למסקנא מהצד השווה דכסף שטר וביאה, ואין לפרוך דהו"ב בע"כ, דלא מצינו באישות כסף בע"כ.

ד. קושיות רבא על ר"ה 1. תנן שלש ולא ארבע, ותירץ דתנן מה שכתוב בהדיא. 2. חופה גומרת רק אחר קידושין, דחופה אחר כסף עושה נישואין משא"כ כסף אחר כסף, כ"ש דחופה תקנה. ה. נתן הוא ואמרה היא, תירוץ הסתירה: 1. לא מקודשת וסיפא כדי נסבה, ודחי דלא אמרינן כדי כשמשמעותו לסתור. 2. סיפא קאמר נעשה, דנתן הוא ואמרה היא הוי כנתנה היא דלא מקודשת. 3. מקודשת מספק.

ו. הלשונות בקידושין 1. אינה מקודשת כשמביא עצמו אליה, הריני אישך בעלך וארוסך. 2. הרי את מקודשת ולא אמר "לי", תלוי במחלוקת ידים שאינם מוכיחות. 3. מקודשת כשאמר (6) הרי את אשתי, ארוסתי, קנויה לי, שלי, ברשותי, זקוקה לי.

סדרה ו'

***הספיקות. *חרופתי. *מקדש סתם. *גירושין ושחרור. *המקדש במלוה. *ע"מ להחזיר.**

א. הספיקות ומ"ט 1. מיוחדת, בשר אחד. 2. מיועדת, לו יעדה. 3. עזרתי. 4. נגדתי, עזר כנגדו. 5. עצורתי, עצרת. 6. צלעתי, צלע. 7. סגורתי, ויסגור. 8. תחתני. 9. תפושתי. 10. לקוחתי. ופשט דמקודשת בלקוחתי שנא' כי יקח. והפסק במדבר על גיטה וקידושיה, אי משמע לשון קידושין או למלאכה.

ב. חרופתי 1. מקודשת דכך ביהודה קורין, ומקשה וכי יהודה רובא דעלמא. 2. לשון קדושין כמו שפחה חרופה, ועוד מיהודה, ודחי יהודה ועוד לקרא. 3. רק ביהודה מקודשת.

ג. המחלוקות במקדש סתם 1. דיבר על עסקי גיטה וקידושיה, לר' יהודה צריך לפרש, ולר' יוסי א"צ לפרש וכן ההלכה. 2. אליבא דר' יוסי, לרבי בעי עסוקין באותו ענין, ולר"א בר"ש אף מענין לענין באותו ענין.

ד. לשונות גירושין ושחרור 1. אמר לאשה הרי את בת חורין, לא מגורשת. 2. בשפחה הרי את מותרת

לכל אדם, לא משוחררת. 3. בעי באשתו הרי את לעצמך, ופשט דמגורשת מדמהני בעבד שכל גופו קנוי. 4. בעי אין לי עסק בך בעבד, ופשט דמהני מאונו דמוכר עבדו לגוי.

ה. מקדש במלוה 1. במלוה לא מקודשת, דהמעות כבר שלה. 2. בהנאת מלוה מקודשת, ואסור מפני הערמת רבית. להו"א במוחל לה על הרבית, ולמסקנא בארווח זמן לפרעון. 3. רש"י, בהנאת מחילת המלוה כ"ש דמקודשת.

ו. נתן כסף ע"מ להחזיר לרבא 1. לל"ק רק בתרומה יצא, אבל במכר וקדושין ופדיון הבן לא קנה. ודחי מפני מה תרומה חלוקה, וכן דדעת רבא דהוי מתנה. 2. לל"ב בכולם קנה דהוי מתנה, חוץ מקידושין ומשום דדמי לחליפין.

דף ז'

***קידושין מדין. *ערב ועבד כנעני. *קידושי חצי. *האיבעיות. *שיראי.**

א. קידושין כמו איזה דין 1. תן מנה לפלוני ואתקדש לו, מקודשת מדין ערב, שמשעת עבד בלא שמקבל הנאה. 2. נותן מנה לאשה ומקדשה לאחר, מקודשת מדין עבד כנעני, שקנה עצמו אף שלא נחסר. 3. תן מנה לפלוני ואתקדש לו, מקודשת מדין ערב ועבד כנעני יחד. 4. נותנת לאיש מנה ואתקדש לך, מקודשת. להו"א קונה האשה אגב הממון, וקשיא דהוי אגב מטלטלין, ולמסקנא באדם חשוב ובהנאה שלקח ממנה.

ב. אמרינן דאיכא דין ערב ועבד כנעני יחד, וצריכא 1. בקידושין הו"א דבדוקא משום טב למיתב טן דו. 2. בממונא הו"א משום דניתן למחילה.

ג. קידושי חצי 1. התקדשי לחציי מקודשת, שאיש ראוי לשתי נשים. 2. מקדש חצי אשה לא מקודשת דלא חזיא לתרי, וא"א לומר שיתפשטו בקידושין בכולה כמו בהקדש חצי בהמה, משום דאשה הוי דעת אחרת ולא הסכימה לכך.

ד. האיבעיות בחצי 1. חציך בחצי פרוטה וחציך בחצי, האם פסק או מונה והולך. 2. את"ל מונה, חציך בפרוטה וחציך בפרוטה האם פסק. 3. את"ל כל ביומו מונה והולך, חציך בפרוטה היום וחצי למחר, או שמתכוון שיגמרו הקידושין עד למחר. 4. שני חציך בפרוטה. 5. שתי בנותיך לשני בני, אי בתר נותן ומקבל או בתר דידהו. 6. בתך ופרתך בפרוטה, שמא הפרה במשיכה. 7. בתך וקרקעך בפרוטה, שמא הקרקע בחזקה ואח"כ יקנה.

ה. שיראים 1. באמר כמה שהן, לל"ק לכו"ע א"צ שומא, ולל"ב פליגי אי בעינן בשוה כסף קייץ. 2. לא שוה כמה שאמר לכו"ע לא חל. 3. שוה כמה שאמר פליגי, לרבה א"צ שומא, ולרב יוסף צריך, דאשה לא בקיאה ולא סמכה דעתה.

דף ח'

***קייץ. *התקדשי במנה. *אמרה שיתנם. *מקום הנתינה. *הלכתא.**

א. מנין דבעינן קייץ לרב יוסף 1. מקרא מכסף מקנתו שמעינן דעבד עברי לא נקנה בתבואה וכלים, ולמעוטי דלא קייץ. ודחי דאתי לחליפין או בדלית שו"פ, וההו"א משום דמקרבא הנאתן. 2. עגל לפדיון בני לא דהוי עד שאמר בחמשה סלעים אף דשווה, ודחי בדלא שוה, ומשום שצריך שיקבל עליו שיהא שוה לו בחמשה סלעים.

ב. התקדשי במנה 1. בנתן זוז אחד מקודשת וישלים, דהוי כאומר ע"מ. 2. במונה והולך יכול לחזור אף

- באחרון, ואיירי במנה זו, או במונה דדעתה אכולה. 3. הניח לה משכון לא מקודשת, דאין כאן לא מנה ולא משכון. 4. זרקה בפניו בין לקרקע ובין לים לא מקודשת, ואף דמחויבת בדמיו.
- ג. התקדשי במנה ואמרה שיתנם אינה מקודשת, וע"מ שיקבלו מקודשת. והמקרים 1. אבא, לומר דאפ"ה בתנם לא מקודשת. 2. אביך, דבעל מנת שיקבל מקודשת. 3. פלוני, דהו"א לא סמכה דעתה, קמ"ל דמקודשת.
- ד. אמרה שיתן את מעות הקידושין 1. ע"ג סלע לא מקודשת, ובשלה מקודשת מדין חצר, ובעי בסלע של שניהם, תיקו. 2. לכלב, בשלה מקודשת וסתם לא מקודשת. ובעי ברין אחריה משום דמחויב להצילה. 3. לעני, לא מקודשת משום דמוטל עליו ג"כ לפרנסו. 4. שאל האם יביא לה ואמרה הבה מיהבה וכן כל כפילות לשון, אינה מקודשת. 5. בהב או אשקי או שדי שלא כפל, פליגי.
- ה. פסקינן הלכתא: 1. כר' סמא, דהב ולא כפל אינה מקודשת. 2. כרבה, דשיראי לא צריכי שומא. 3. כר"א דמקדש במנה ונתן דינר מקודשת וישלים. 4. כרבא אר"נ, דבמנה והניח משכון אינה מקודשת.

שאלות לחזרה ושינון

דף ב'	דף ג'
א. דיני המשנה בקניני אשה ויבמה (4)	א. מניינא במשנה למעוטי מאי (2)
ב. הטעמים על הלשוניות במשנה (4)	ב. מה ילפינן מקרא דויצאה חנם אין כסף (3)
ג. לשונות זכר ונקבה בדרך (4) ומ"ט.	ג. מנלן דבנערה אין כסף קידושיה לעצמה אלא לאביה (4)
ד. נימא דברים ולא דרכים, (6) ולמסקנא.	ד. דף ד'
ה. סיכום כל הקנינים שבפרקין (13)	א. הקושיות על הלימוד דאין כסף (3)
חוספוח לדף ב' <דוגמא>	ב. צריכותא דקראי למה שהאב מקבל מבתו נערה (2)
א. מפני מה נוקט התנא האשה בה"א הידיעה. (3) ד"ה האשה	ג. אמאי איצטריך קרא ליציאת בגרות אחר יציאת נערות (3)
ב. מהי הכפילות בפרוטה ובשוה פרוטה. בפרוטה	ד. האשה נקנית בשלשה דרכים, מנלן (3)
ג. שוה כסף ככסף, היכן ומנין. (6) בפרוטה	ה. הקושיות דנילף בגז"ש וא"צ קרא (3)
ד. מתי לא שונה מנינא (2) היבמה	דף ה'
ה. לשון נקנית הוי נמי תרתי אטו חדא (2) משום	א. נימא אשה מתגרשת בכסף בהיקש הויה ליציאה (3)
ו. אמאי איצטריך גז"ש דקיחה. וכסף	ב. נילף קניני אשה חדא מתרתי (3)
ז. ליתני האשה ניקחת. וכתיב	ג. מנלן לרב הונא שחופה קונה והפרכות (4)
ח. לשון שמקדש "לוי" (2) דאסר	ד. קושיות רבא על ר"ה (2) והתירוצים.
ט. לשון בע"כ (2) אי	ה. כיצד מיישבים את הסתירה בדין נתן הוא ואמרה היא (3)
י. כיצד הדרך לדבר (2) רש"י ותוס' ליתני	ו. שלשה סוגי לשונות בקידושין ודינם.
יא. והרי מצינו דברים שנקראים בלשון זכר ונקבה (2) קשו	דף ו'
יב. אתרוג שוה לאילן לרבעי, כיצד אתי למ"ד כרם רבעי (2) אתרוג	א. הספיקות בלשונות הקדושין ומנין (10) והאופן.
יג. בתר מה אזלינן בירק לגבי שביעית (2) אתרוג	

דף ח'

- א. מנין דלרב יוסף בעינן קייץ (2)
- ב. דיני התקדשי במנה שבסוגיא (4)
- ג. אמרה שיתן לאחרים, הדין והצריכותא (3)
- ד. אמרה שיתן את מעות הקידושין (5) והאופנים.
- ה. כמאן פסקינן הלכתא (4)

- ב. דין לשון חרופתי ומ"ט (3)
- ג. המחלוקות במקדש סתם לענין לפרש (2)
- ד. הלשונות בגירושין ושחרור (4)
- ה. דיני מקדש במלוה (3)
- ו. נתן כסף ע"מ להחזיר, הדין (2) ומ"ט.

דף ז'

- א. האופנים שמקודשת "מדין" (3)
- ב. הצריכותא דשייכא בקדושין ובממונות (2)
- ג. קדושי חצי (2)
- ד. האיבעיות בחצי (7) ומ"ט.
- ה. המקרים בשיראים (3) במה פליגי ומ"ט.

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

ברכות עם מחודדין בפ"ך.

שבת מהדורה חדשה.

עירובין

פסחים

שקלים ר"ה

יומא

סוכה

ביצה תענית

מגילה-פורים עם מדרש,

תוספתא, ותמצית מוזרין לרמ"א

מו"ק חגיגה

יבמות

כתובות

נדרים

נזיר סוטה

גיטין

קידושין - עם תורתך שעשועי,

סימני הדף, ותוספתא

בבא קמא

בבא מציעא

בבא בתרא א-ב

סנהדרין א-ב עם "יש סדר

לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

מכות שבועות

עבודה זרה הוריות

מחודדין בפ"ך

זבחים

מנחות

חולין

בכורות עם הקדמות ומושגים

ערוכין-תמורה

כריתות-מעילה

נדה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.

בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואוהרות ר"ש אבן גבירול.

עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.

קיצור חרדים מנוקד ומסודר.

קיצור אלשין רות

קיצור אלשין אסתר

קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבתה תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.

איזוהי דון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.

הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

|| ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~180~

המערכת